

Tisztelt Partnereink!
Kedves Csoporttagok!

Ültetvénytelepítési pályázat 2021

A 2021 tavaszán kiírásra kerülő ültetvénytelepítési pályázati lehetőségekről sok cikk, hír, információ és dezinformáció látott napvilágot. Egyet tudunk biztosan, hogy semmit nem tudunk biztosan, amíg a kiírás nem jelenik meg. Ennek ellenére **az alábbi leírás sok hasznos és valószínűsíthetően pontos információt tartalmaz, segíthet a komoly telepítési szándékkal rendelkezőknek.**

Jelenleg egy több mint ötven fős szakmai csoport – a FruitVeb, termelők, faiskolások, szaktanácsadók, az Agrárgazdasági Kutatóintézet és a Minisztérium munkatársai - párhuzamosan dolgozik azon, hogy a pályázati kiírás anyaga minél előbb a pályázni szándékozók asztalán legyen. Ennek a csoportnak magam is tagja vagyok, de a kiírás megjelenésének időpontját én is csak valószínűsíteni tudom. Ez várhatóan május vége lesz.

Az agárágazat az elkövetkező két évben közel 1500 Mrd Ft támogatásban részesül, ami hozzávetőlegesen annyi, mint az előző hat-hét évben összesen. Ebből az ültetvénytelepítésre szánt keret viszonylag szerény, mindössze 15 Mrd Ft. (Az előző pályázati időszak 19 Mrd keretének fele sem fogyott el.) A döntéshozók részéről eltökélt a szándék, hogy a pályázatok gyorsított elbírálás, egyszerűsített elszámolás és gyorsított kifizetések mellett fognak lezajlani. A telepítési szándékozók tehát akár már 2021 őszén kézhez kaphatják a támogatási határozatokat. Az előkészítésben határozott a szándék, hogy a megvalósításra szánt időkorlátot ésszerű keretek között állapítsák meg. (Erről később részletesen írok.) Jelenleg az átalány egységköltség alapú elszámolási rendszer kidolgozása zajlik, ami

talán a legnehezebb és legtöbb vitát indukáló feladat. A folyamat ennek lezárása után várhatóan fel fog gyorsulni.

Érdeemes kicsit elemezni a múlt héten közreadott (November végén kiírt és december 6.-án lezárult) FruitVeb felmérés eredményeit!

Mit várhatunk ennek fényében?

1. Az 580 válaszadó közel 92%-a tervez beruházást a kiírandó pályázati körben. Ez **több, mint 500 db beadandó pályázati szándék**, ami ennél várhatóan több lesz, mivel a kérdőív csak néhány napig volt nyitva és magam is beszéltem olyan biztos pályázókkal, akik nem is találkoztak vele.
2. A nemleges válaszadók zöme piaci bizonytalanságra, munkaerőhiányra, vízjogi engedély hiányára, önerő hiányára hivatkozik, vagy a túlzott bürokráciát jelöli meg okként.
3. A válaszadók zöme körülményesnek tartja a pályázás folyamatát. **Ezen várhatóan az új kiírás sokat fog segíteni.**
4. A kérdőív kitöltők nagyobbik része az elszámolási folyamat bonyolultságára hivatkozik. Az előző pont zárása ide is vonatkozik.
5. **A pályázati szándékok legnagyobb része új ültetvény telepítésére, majd sorban gépesítésre, újratelepítésre, végül meglévő ültetvény korszerűsítésére irányul.** (Az új rendszer várhatóan nem tesz különbséget az új telepítés és az újratelepítés között, valamint gép/eszközbeszerzésre is lehetőséget biztosít a beruházás bizonyos mértékéig.)
6. **A válaszadók közel kétharmada az intenzív művelési rendszereket preferálja. (Még kérdés, hogy ennek mik lesznek a kritériumai.)**
7. A hetedik kérdés pont szintén ezt tükrözi vissza. A telepítési szándékok kétharmada a frisspiaci áruellátást, míg egyharmada az ipari alapanyag előállítását tűzi célul.
8. **A telepítési szándékozott fajok dobogós helyein az alma, szilva, meggy sorrend alakult ki.**
9. **A legtöbb megvalósítandó projekt a telepítés előkészítésére, oltványbeszerzésre, ültetésre, majd speciális gépbeszerzésre irányul.** Ezt követi

a kerítésépítés, kútúrás, öntözőrendszer kiépítése, támrendszer és egyéb technológiai elemek.

10. A tervezett új telepítések több mint háromnegyede **2-10 ha nagyságrend** közé esik.
11. Ezt a képet mutatja az újratelepítésekre irányuló válaszok megoszlása is.
12. Az egy projektre jutó fejlesztési költségek legnagyobb része 10-50 M Ft összeghatár közé esik.
13. A tizenharmadik kérdés már irreleváns. A telepítési szándékkal rendelkezők háromnegyede nem tartja fontosnak, hogy a 2021 tavaszi beruházások támogathatók legyenek. Ha a realitások talaján maradunk és figyelembe vesszük a várható kiírás idejét, akkor ez teljesen érthető. **Az idén tavaszi pályázatos telepítések utópisztikus elképzelések.**
14. A válaszadók közül csak nagyon kevesen döntenének úgy, hogy pozitív támogatói döntés hiányában is megvalósítják a beruházásaikat. Már jelentősebb hányad, aki biztosan telepít pályázat nélkül is, de csak kisebb területen, vagy alacsonyabb műszaki színvonalon. A kitöltők majd fele viszont semmiképp nem valósítja meg a terveit, ha nem jut hozzá pályázati forráshoz. Ezek az arányok beszédesebbek. Pályázati lehetőség nélkül a gyümölcstermő felületek jelenlegi szinten tartása sem lehetséges.

Gondoljuk tovább a felmérés adatainak következményeit!

Az alábbiakban szubjektív gondolataimat közlöm egy faiskolai termelő szemüvegén keresztül. Kérem, tekintsék írásomat gondolatébresztőnek, hiszen **azzal a céllal írom, hogy a leendő pályázat által biztosított időkeret milyen reális telepítési célok megvalósítását teszi lehetővé.** Kezdem néhány feltételezéssel anélkül, hogy ismernénk a leendő kiírásban szereplő támogatási intenzitást, vagy intenzitási szinteket.

Tegyük fel, hogy a kiírás május végén valóban megjelenik. Tegyük fel, hogy mindenki felkészülten várja és a pályázatok beadása, hiánypótlások 2021 augusztusig megtörténnek. (Már a feltételezés is merész.) Tétélezzük fel továbbá, hogy 2021 október elején pozitív

támogató okirattal rendelkezünk. (Ez is optimista elképzelés.) A korábbi rendszerekben a megvalósításra szánt időkeret 24 hónap volt és nem valószínű, hogy ez változni fog.

Mihez fog vezetni ez?

Az október elején (feltételezés szerint) kézhez kapott támogatási okirat a régi rendszer szerint már lehetővé tenné a 2021 őszen/2022 tavaszán végrehajtott telepítést, de már kizárná a 2023 őszi telepítés lehetőségét, mert a rendelkezésre álló 24 hónap még a 2023-as kitermelési/telepítési szezon előtt lejár.

Mi ezzel a probléma?

A faiskolák nincsenek felkészülve a várható kereslet kielégítésére. Ez igaz a hazai és a külföldi faiskolákra egyaránt.

Az általánosságban használt alany/fajta kombinációk egy része 2021 ősziére még úgy-ahogy rendelkezésre állhat, de a speciális alany/fajta kombinációk már nem.

A telepítők – teljesen érthető okokból – határozat hiányában nem jelzik a szaporítási igényeket a faiskolák felé, a faiskolák pedig tőkeszegények ahhoz, hogy saját kockázatra drága speciális alanyokat telepítsenek ki szemzésre, vagy oltsanak le nagy mennyiségben.

Nézzünk példákat!

Alma esetében például az elmúlt fél évben az M9 (t337) alany ára Európában megduplázódott és hiány miatt szinte beszerezhetetlen! Tehát nem lesz nagy volumenű alanykiültetés, vagyis szemzés sem. **2021-2022 ősziére hiány várható!**

A telepítők zöme ráadásul kétéves oltványokat szeretne, ami eleve kétéves nevelést feltételez. Ez még tovább fokozza a hiányt! Az erős növekedésű alma alany/fajta kombinációk valószínűleg fogják fedezni a megnövekedett igényt, ugyanígy a sajmeggy és mirabolán alanyú csonthéjas alany/fajta kombinációk, de **bizonyos fajtákból itt is hiány lesz 2021-2023 között!**

A speciális alanyoknál még nagyobb a probléma. Tudomásom van sok Gisela 5-6 alanyú cseresznye, St Julien/C29 alanyú szilva, OHF/Farold alanyú körte telepítési tervről! Ezeknek az alanyoknak az ára 1-2,2 Euro között mozog darabonként. Jelenlegi Forint-Euro árfolyam mellett, hozzátevé az import költségeit

és a szaporítási veszteségeket ez 450-1100 Forintos alanyköltség többletet jelent oltványonként.

Az extrább igényeket kielégítő költségesebb alanyok kiültetése tehát idén nem valósul meg, mert kiírás (és határozat) hiányában nincs telepítő, aki ezeket előre megrendelné, a faiskolák pedig nem képesek saját forrásból finanszírozni.

A nagyobb mennyiségű alanykiültetések így 2022 tavaszára tolódnak, a szaporítási ciklus pedig 2023-ban zárul le! **A jelenlegi pályázati rendszer leginkább a 2022 tavaszi szezontól a 2023 őszi telepítési szezongig fogja éreztetni a hatását. Ebben az időszakban olyan mértékű oltványhiányra kell felkészülni, ami a kilencvenes évek közepére-végére volt jellemző.**

A pályázatokban az elszámolható oltványárak várhatóan emelkedni fognak az előző – 2016-os – kiíráshoz képest. Az árajánlatok és szaporítóanyag igazolások bekérése lényegesen egyszerűbb folyamat lesz. Várhatóan a fajták között nem lesz megkülönböztetés, teljes mértékben a termelőre van bízva, hogy milyen fajtákat telepít. **Nem lesznek priorizált fajták!** Az az időszak elmúlt, mikor a fajtaválasztás érzelmi alapokra épült. Ma már mindenki olyan fajtát telepít, amit az adott termőhelyen alacsony önköltség mellett jó minőségben meg tud termelni és értékesíteni is tud. **Ebben a kiírás senkit nem fog korlátozni.**

Újdonság a korábbi pályázati lehetőségekhez képest, **hogy a megjelenő kiírás a pályázati projektösszeg bizonyos mértékéig lehetőséget fog biztosítani speciális munkagép és eszközbeszerzésre**, meglévő ültetvényekben támrendszer és/vagy öntözés kiépítésére, öntözés korszerűsítésére, valamint meglévő támrendszeren a jégvédő/esővédő felhelyezésére is.

Szintén újdonság, hogy az új kiírás várhatóan sokkal határozottabban fel fog lépni a „zugszaporítások” ellen és érvényesíteni fog egy fontos fajtaoltalmi elvet. A pályázati forrásból telepített ültetvények esetében a szemle során **genetikai mintavételezés történhet, ami azt a célt szolgálja, hogy megállapítható legyen, az eltelepített fajta valóban az e, mint a pályázati**

dokumentációban rögzített. Korábban sok esetben előfordult, hogy védett fajta (pl.: Tepend Plus szilva) került eltelepítésre szabad fajta (Pl.: Stanley szilva) kísérőokmányaival. **A következő kiírás tehát csak legálisan szaporított és valóban legális dokumentációval rendelkező szaporítóanyag használatát teszi majd lehetővé.** Már az árajánlatok és szaporítóanyag igazolások bekérésekor figyelni kell erre! **Kérdezzük meg a faiskolát, hogy rendelkezik e a telepíteni szándékozott fajták szaporítási és forgalmazási jogával és csak legális forrásból vásároljunk.**

A gyors és pontos tájékoztatás, valamint az egymással történő hatékony információcsere érdekében még **2020 decemberében létrehoztam egy Facebook csoportot „Ültetvénytelepítési Pályázat 2021” néven.** **Felhívom minden telepíteni szándékozó figyelmét, hogy csatlakozzon a csoporthoz, mert a legtöbb hasznos információval a hasonló cipőben járó „sorstársak” tudnak szolgálni.** Az említett csoportban közreadtam néhány pályázatiírói elérhetőséget az ország különböző régióiból, hogy segítsék azoknak, akik nem maguk állítják össze a pályázati csomagot.

A pályázat kiírása után néhány nappal a csoportban az egy kifejezetten mezőgazdasági pályázatokkal foglalkozó pályázatiíró online ismertetőt fog tartani a tagok részére a kiírás értelmezésével és a pályázati csomag összeállításával kapcsolatban. Érdemes élni a lehetőséggel és előre felkészülni a lehetőség kihasználására.

A telepítési tervekkel kapcsolatban kérem, **keressen meg minket** a lenti elérhetőségeken. **A faiskolák készletei végesek és jelen állás szerint nem elegendőek a megjelenő igények kielégítésére.**

Kérjen segítséget, tanácsot az alany és fajtaválasztással kapcsolatban! Ha már konkrét elképzelései vannak, keresse meg kollégáinkat, mert M9-es alanyú almákból, szilvából és meggyből a leszaporított tételek

zöme előzetesen lefoglalásra került. Különösen igaz ez a Top sorozat szilvafajtáira és a Naturalma® fajtákra.

Egy megbeszélés nem jelent elköteleződést!

Ismernünk kell egymás terveit, hogy a jelenlegi szűkös lehetőségekhez képest biztosítani tudjuk a 2021 őszi/2022 tavaszi telepítések oltványigényeit!

Külön fel szeretném hívni azoknak a figyelmét, akik OHF vagy Farold alanyon terveznek körtét, vagy G5-G6 alanyon csonthéjast, C29/St Julien alanyon szilvát telepíteni! Ezek az alanyokon már csak 2023 őszére (várhatóan a pályázati kiírás által biztosított utolsó időpontban) fogjuk tudni előállítani az oltványokat. Célszerű azért is elsőként cselekedni, mert az alany árak emelkedése és a pályázat által generált kereslet (hiány) miatt az árak jelentősen emelkedni fognak.

Hívjon minket, hogy időben segíthessünk!

Tisztelettel:

Babicz Szabolcs
faiskola vezető

Elérhetőségek:

Babicz Szabolcs:
06-30-278-1598,
bszabolcs@hollandalma.hu

Deák Ferenc:
06/30-320-7605,
deak.ferenc@hollandalma.hu

Kovács Sándor:
06/30-278-1597
kovacs.sandor@hollandalma.hu

www.hollandalma.hu

